

ВОГОНЬ, МИЛОСЕРДЯ І ВИНОГРОНА

...Тут, на осонні древньої дерев'яної церкви св. Миколая у Кам'янці-Струмиловій, якимось несповідимим чуттям пізнаєш їхню присутність. Стережуть величавість старожитнього храму і давнього некрополя при ньому, привид знищеного проборства, де колись нуртувало життя, українське за духом і Боже за справами розгалуженої родини отця Михайла Цегельського. Прихилились у затінку модринової церковної галереї і справують кожний своє. Історія щось невинно і рішуче викарбовує на своїх таблицях. Ритовини ці — то легенькі, то виразні, то глибокі: познаки особистостей, їхніх діянь, фактів про них. Непоквапний Час лінкуватого вкриває ці карби патиною, нашаруваннями, мохами. А Пам'ять,

з мозолистими худенькими руками і припорошеними сивиною косами, відчищує до початкового блиску той набуток Історії від наростів часу і повертає самоцвітами на герб Кам'янки-Струмилової. Сьогодні там знову заясніє постать отця Ігнатія-Климентія Цегельського, наймолодшого синівського паростка отця Михайла Цегельського та Анізії Дзерович, його супруги і самовідданої помічниці.

Ігнатій-Климентій Цегельський... Життя поведе його різними — як очікуваними, так і несподіваними — шляхами. Зустрінемо його у цивільному гарнітурі, священницькій реверенді, підрыснику капелана і табірній куфайці. Та це — лиш одєжини на догоду неухильним обставинам. Жодна з них не підточила його «его» та значення його імен: Ігнатій — «вогненний», вогненний у сповідництві Божої науки, вірності УГКЦ, та Климентій — «виноградна лоза», «милосердний».

Таким з минушини він прийде до нас сьогоднішніх: літописець кам'янка-струмилівських святинь і чудес образу тутешньої Матері Божої, незгасний у вірі й милостивий у пастирських ділах. Зміст цього видання допоможе пильніше

придивитися до постаті отця Ігнатія-Климентія Цегельського — сильного духом і величного у переконаннях, одного з когорти синів України. І зробити це якраз напередодні повернення його батьківщині правдивої назви: «Камінка Струмилова».

*Василь Івашків,
директор Публічної бібліотеки
Кам'янка-Бузької міської ради*

ЗАЛИШИВСЯ ВІРНИМ ДО ОСТАНКУ

Доктор богослов'я, катехит гімназій у Стрию, Львові, Городку (Ягайлонському), професор Богословської академії у Львові, парох Любіня Великого, декан Кам'янки-Струмилової, крилошанин Митрополичої капітули, отець-доктор Ігнатій Цегельський — така високоосвічена і шанована постать! — за советів став в'язнем ГУЛАГу. Після відбуття жорстокого покарання і до кінця життя отець і далі зазнавав переслідувань, працював прибиральником у кінотеатрі, нічним сторожем у музеї, але залишився вірним до останку своєму покликанню, виконуючи місію катакомбного священника.

Початки священничої і громадської діяльності о. Ігнатія припадають на 20-30-ті роки — той щасливий період в історії нашої Церкви, коли її стерно тримав у руках Великий Митрополит Андрей Шептицький. З думкою про майбутнє Церкви він, закладаючи міцний фундамент у її будівлю, насамперед плекав високоосвічене духовенство. Саме задля цього створювалися якнайкращі можливості, що певною мірою позначилося на долі о. Ігнатія.

Отець Ігнатій Цегельський народився 13 грудня 1886 року в Кам'янці-Струмиловій (тепер Кам'янка-Бузька). Був наймолодшим із синів місцевого пароха і декана, папського шамбеляна, титулованого графом римським визначного церковного і громадського діяча о. Михайла Цегельського та Анізії Дзерович, доньки священника Климентія Дзеровича із Стрийщини.

Отець Михайло був одним із засновників «Просвіти», головою повітової філії Української Національної Ради, очолював різні патріотичні товариства в Кам'янці-Струмиловій. Під час Першої світової війни його заарештувала окупаційна російська військова адміністрація і виселила до

Києва, де о. Михайло розгорнув священничу діяльність. Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький, повертаючись із російського заслання через Київ, призначив о. Михайла Генеральним вікарієм для греко-католиків у Східній Україні. Виконуючи покладені на нього відповідальні душпастирські обов'язки, о. Михайло збудував у Києві на Подолі дерев'яну церкву (арх. І. Левинський), заклав парохії в Одесі, Полтаві, Черкасах.

Народження сина стало радісною подією у великій родині Цегельських. Ім'я Ігнатій о. Михайло дав йому на честь попереднього пароха Кам'янки-Струмилової, а ім'я Климентій — у пам'ять про першого папу-мученика, який помер у Криму, походив зі скитського роду, тісно пов'язаний з історією християнства в Україні-Русі.

Цегельські належали до старовинного шляхетського роду герба «Корчак». Перша дата, яка фігурує в їхньому родоводі, — 1774 рік. Саме тоді єпископ Луцький і Перемиський Атаназій Шептицький рукоположив Івана Цегельського на священника. Багато шляхетських грамот цього роду пропало за часів «драгоманівщини», решта цінних царських грамот, старих книг, портретів і реліквій

згоріло у Кам'янці-Струмиловій під час війни. З переказів відомо, що до о. Івана було два покоління священників, а після нього — ще сім. Отець Ігнатій проявляв велике зацікавлення історією роду. Це проявлялося не тільки теоретично, у пошуках документів, свідчень, а й у ставленні до родичів. Усе життя він єднав чисельну родину, плекаючи її духовно. Синові своєму, о. Артемію, передав захопливий пошук родового коріння, який він здійснював до кінця свого життя.

Початкову школу Ігнатій закінчив у Кам'янці-Струмиловій, потім сім років навчався у державній реальній гімназії у Львові. Незабаром сповістив батьків про намір стати священником, причому неодруженим, що тоді було досить незвичним. Згодом це рішення змінилося під час навчання в єзуїтській колегії при університеті в Інсбруці (Австрія), куди 1909 року Митрополит Андрей відрядив здібного юнака для продовження вищих теологічних студій, що мали завершитись докторатом.

Зі щоденника сина, о. Артемія:

«Татусь продовжували навчання в Інсбруці. Тоді ще не обов'язував celibat для тих, що

студіювали на стипендії Митрополії, навпаки, Митрополит Андрей celibat радше відраджував, кажучи добре їм подумати. Інсбрук прегарно положений в Альпах над рікою. Чудові прогульки, їзда на санках з кермом. Отці-єзуїти досвідчено вели свою справу. Студіювали тут богослови з усіх кутків землі, всіх обрядів. Українці після Інсбруку видали цілий ряд єпископів, світил науки, великих діячів. Татусь спеціалізувалися в моральній богослов'ї, слухаючи викладів самого Ієронімуса Нолдіна, австрійського римо-католицького морального теолога. На все життя залишилося вміння систематизації у збиранні джерел, пошана до бібліотеки і титул доктора, який мали всі його брати і швагер».

Ще студентом духовної семінарії у Львові Ігнатій долучався до допомоги у підготовці Велеградських з'їздів, метою яких став розвиток т. зв. «унійного діалогу» між Східною і Західною Церквами з перспективою єднання. Значення цієї ініціативи Митрополита Андрея, започаткованої